

# Venea cel care murisem

Din poezia lui Ionel Ciupureanu\* *îți rămâne ceva*: delicatețea cu care transcrie gândurile, chiar și pe cele pe care le-am considera odioase, sinistre, abominabile, scabroase. Am fost învățați să credem că poezia este o parte a frumosului prin excelență, însă, dacă am trecut prin Baudelaire și *Florile răului*, am constatat că sensul și semnul frumosului pot fi schimbate. E ceea ce vedem adesea și în poezia lui Ionel Ciupureanu. Acelora dintre noi care sunt obișnuiți și cu o altă dimensiune a frumosului, a poeziei și a exprimării - „Mi-a fost teamă și/ pentru a nu începe nimic am intrat/ în sinea mea// și era bine/ la-nceput am vomat/ în pas de dans// în apa asta cleioasă/ venea cel care murisem și/ ceva ca saliva// curgeau oase cu gesturi lichide/ curgea și sângele meu cumva/ din ceva.” (*Bucăți*) - le vor plăcea versurile acestea, poate chiar le vor rămâne în minte multă vreme.

Așa cum afirma Al. Mușina că se disting marii poeți, cei vii ca fiind cei care nu propun decât un început de *eu*, un *eu incomplet*, la fel putem considera și *eul* propus de Ionel Ciupureanu - „Te visez ca să mă vindec de tine/ dar nu pot să mă mai vindec de tine// înghit o pastilă să mă târăsc înspre tine/ și venele mi se lipesc de imaginea organelor tale// ce procărie pentru cine să mă închin/ înghit o pastilă// să-mi imaginez că exist.” (*Adio arme*). Într-adevăr, acest volum este o continuare a ceea ce ne prezenta același autor în 2010 în *Mișcări de insectă* - „prin chipul meu doar tu leșini că-s frumoasă/ am avut o ghilotină și mulți oameni veneau// sunt îngerul lor dar nici nu mai sunt eu/ să te spăl cu oasele mele// și să-ți construiesc un infern/ ca să nu te naști în același infern” (*Mulți oameni veneau*) - lăsându-ne să pătrundem în acest *infern* imaginat și insolit din perspectiva unor multiple dedublări. Situaarea simultană *inauntrul* și *în afara* lucrurilor, situațiilor și momentelor creează o poezie inedită, autentică și specifică lui Ionel Ciupureanu. *Venea cel care murisem* se construiește dihotomic - *prezență/ absență, afirmare/ negare, acceptare/ refuz* - până și titlul conținând o opoziție evidentă, o *irealitate*, atât la nivelul exprimării, cât și al ordinii faptelor firești ale existenței umane.

Specifică autorului în discuție îi este și alternanța vocilor din poeme. Întâlnim voci feminine obsedante sau delirante - „Până la urmă ești om până luni îți vin dracii/ hai să vorbim că sufăr/ e bine să mă duci undeva da da în gândul tău// într-o zi aveam și coșmaruri fă-mi tu legătura/ mă scărpinam din viața mea de-apoi/ în viața mea de-acum// și-atunci de ce te enervezi/ în altă viață nu eram/ obsedată.” (*Nu te înțeleg*), și „Măgarule ce-nseamnă sufletul meu/ și de ce-aș mai vrea să-ți spăl rufe/ sigur mor dar nu sunt obligată să-ți spăl rufe/ să mă culc cu tine și cu câinele tău [...] nici psihopata nu sunt nu/ mai era și-un du-te vino pe-acolo/ un pâș pâș afectiv/ un cineva din altceva nu știi.” (*Nu*), altelei confesiuni lucide și resemnate - „Eu-s doar o nemernică și fără nimic/ lumea asta împuțită mai rezolvă ceva/ mai supără pe cineva// la urma urmei cam totu-i normal/ fir-ar să fie ce-ar

fi să mai urlî și tu/ habar n-am mă simt și rău// îmi place și mă doare sunt și femeie”. Apoi sunt inserate în text voci masculine - „Ți-am luat norocul și-acum ești borțoasă/ târătura dracului de-acum iar mă duc la biserică// fă-mi loc să plâng/ fratele meu se-mpuțise-n alte două locuri// măcar de-aș fugi cu prima femeie/ bineînțeles din craiova.” (*Pentru un scuipat*). Puse pe hârtie, faptele mari ale vieții sunt acceptate cu mai multă ușurință, soluțiile apar singure sau sunt create pe moment ca evadări, fugi, urlete în acest „du-te vino de trupuri” al poeziei.

Observăm discursul sincopat, ca și cum poetul ar fi tras cu urechea la discuțiile altor persoane din jur, le-ar fi înregistrat și apoi le-ar fi transcris: „Mi-aș face o listă cu toate defectele/ dar tu ești nebun tu ești de-al nostru// în interior nu mai sunt fericită/ în exterior da// când va veni vremea și tu vei fi obsedat/ mie mi-ar rămâne doar nebunia.” (*Nu mai înțeleg nimic*). Dincolo de acest fragmentarism discursiv există o complementaritate a vocilor feminine și masculine - nebunia îi leagă adesea pe cei doi, se acuză unul pe celălalt și se scuză construind „o fragilitate obositoare peste ceva tulpure/ o frenezie care nu se observă” (*O imitație peste ceva tulpure*).

Întreg volumul este o zbatere între vis și realitate, între viață și moarte, gândul morții descoperit cu voluptate cinică, știind că acesta este punctul final pentru toată făptura omenească - „se tot căznea să-mpingă discuția/ am zăbovit ca să mă ștergă la gură/ îmi plăcuse că și ea va muri”. Aceste momente de luciditate raportată la propria existență, sau de nebunie, se construiesc nu sub forma unor lamentații sau a unor observații redundante, ci sunt expresia unei sensibilități asumate și declarate în fața unui public, în fața cititorului ca și când „pe [o] scenă s-ar monta o emoție să zicem/ între mine și o mulțime la fel de nebună”.

Sincopat la nivel sintactic sau discursiv, volumul lasă totuși impresia omogenității. Cuvintele sunt cântărite astfel încât poetul să nu dea nici prea mult, nici prea puțin, adesea chiar „nimicul ăsta ar trebui să însemne ceva” (*Alții cântau*) și, chiar dacă ni se vorbește despre improvizatie, putem intui că până și aceasta este calculată, verificată dinainte dacă funcționează în spațiul în care urmează a fi folosită - „un punct de sprijin o improvizatie// [...] și-apoi iar o improvizatie/ și-apoi tăcerea prafului strălucitor”.

Universul lui Ciupureanu este viu, curgând „cu gesturi lichide” prin sânge, vene, mucozități. Coerența interioară a poeziei sale o descoperim tocmai în spatele haosului creat de cuvinte și de senzații, dincolo de agitația febrilă a gândurilor și a vocilor, cititorul rămânând cu volumul ca „o spărtură-n vis” la care se întoarce pentru relectură „cu delicatețe [...] ca să se apere de moarte”.

\*Ionel Ciupureanu, *Venea cel care murisem*, Casa de Editură Max Blecher, 2014.